

Under en 17 grader kall vinterkväll täcktes under 18 timmar centrala delar av en medelstor svensk stad av en tät dimma av svavelsyra som kom från ett läckage av 30 ton oleum vid en kemisk fabrik.

Arbetsplatser, skolor, affärer och banker hölls stängda. Lokaltrafik och social service inställdes. 31 hushåll inom ett radhusområde över vilket dimman var som tätast besöktes och någon vuxen intervjuades om hur de upplevt informationen i radio och TV, om deras känslomässiga reaktioner och om hur familjerna agerat. Samma förfarande användes i 29 hushåll strax utanför dimmolnet.

I det dimhöljda området kände många intervjuade stark oro och även ilska, reaktioner som inte rapporterades från det andra området. Nära hälften av familjerna i det dimhöljda området lämnade sina bostäder vilket ingen besökt familj i det andra området gjorde.

Påtagliga skillnader fanns också i frekvensen av kontakter med släkt, vänner och myndigheter. Fem olika mönster av reaktioner (omfattande känslor och faktiskt agerande i sju dikotoma variabler) kunde beskrivas med latent profilanalys. Mönstren kan förklaras utifrån två samverkande variabler) upplevd klarhet i situationen och upplevelse av vem som har kontroll över situationen (jag, andra, ingen).

Med modellen som utgångspunkt bör förberedelse inför en befarad katastrof inriktas på att öka klarheten i hotbilden och på att öka människors möjligheter att själva kontrollera sin situation. Samma sak bör gälla utformningen av informationen till drabbade under en katastrof.